

Πέντε αστυνομικές περιπέτειες από παλαιότερους και νεότερους μετρ του είδους

Φόνοι στις ακτές

ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

JAMES ELLROY

Ο νυχτερινός επισκέπτης

Μετάφραση Ανδρέας Αποστολίδης, Εκδόσεις Άγρα, 2009, σελ. 358, τιμή 16 ευρώ

Ο Τζέιμς Ελρόι (1948), ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους αμερικανούς συγγραφείς, το 1980 σχεδίασε την πλοκή ενός μυθιστορήματος με ήρωα έναν αστυνομικό που έχει εμμονή στο σέξ και καταδιώκει έναν δολοφόνο που σκοτώνει με σεξουαλική κίνητρα. Έτσι έγραψε το *Άμα στο φεγγάρι* στο οποίο πρωταγωνιστεί ο Λόνιτ Χόπκινς, αστυνομός που έχει στοιχεία από τον Φίλιπ Μάρλοου του Τζάκσον Ράμσερ καθώς και από τον ίδιο τον συγγραφέα. Η επιτυχία του βιβλίου ώθησε τον Ελρόι στο γράψιμο των βιβλίων *Ο νυχτερινός ταξιδιώτης* (*Because the Night*) και *Ο Λόφος των αυτοκτονιών*. Σύμφωνα με τον συγγραφέα ο Χόπκινς ήταν το αντίδοτό του στους «ελαίσθιτους, αδερφίστικους, διανοούμενους», ιδιαιδικούς νετέτσιβ (εννοεί τον Μάρλοου). Στο παρόν, μαζί με τον Χόπκινς πρωταγωνιστούν δύο άλλα πρόσωπα, ο ασταρκός ψυχίατρος Τζον Χάβλιαντ και η μοιραία γυναίκα Λίντα Ουίλχαϊτ. Ο καλός, ο κακός και η ωραία. Η ιστορία αρχίζει με μια σφαγή με τρεις νεκρούς σε μια κάβα του Λος Άντζελες. Ο Χόπκινς αναλαμβάνει την υπόθεση, παράλληλα με μια άλλη: την εξαφάνιση του Τζακλ Τζαν Χέρτζογκ, συνεπούς αστυνομικού. Κάνοντας έρευνες, πέρφει πάνω στον ψυχίατρο, ο οποίος μέσω ψυχοφαρμάκων χειρίζεται μοναχικούς και αδύνατους ανθρώπους, κυρίως πόρνες και πρόην κατάδικους, ασκώντας πάνω τους την εξουσία του και βάζοντάς τους να σκοτώνουν. Ο Ελρόι οδηγεί με μαεστρία τους δύο ευφυείς ήρωές σε ένα θανάσιμο παιχνίδι που καταλήγει στην αναπότρεπτη αναμέτρησή τους. Όλο το βιβλίο είναι πλημμυρισμένο από την αναμονή της τελικής σύγκρουσης ανάμεσα στον καλό και στον κακό, με τη μοιραία γυναίκα να συντάσσεται με τον καλό, χωρίς ωστόσο να τον δέχεται ανεπιφύλακτα.

ΤΖΙΛΙΑΝ ΦΛΙΝ

Σκοτεινός τόπος

Μετάφραση Γιώργος Αργυρόντης, Εκδόσεις Μεταίχμιο, 2009, σελ. 478, τιμή 21 ευρώ

Μετά την επιτυχία του μυθιστορηματός της *Αχμυρά αντικείμενα* η Τζιλίαν Φλιν, τηλεοπτικός το επάγγελμα, επανέρχεται με καινούργιο βιβλίο. Ο *Σκοτεινός τόπος* διαδραματίζεται πάλι σε μια επαρχιακή κομμούλη των ΗΠΑ, στο Κάνσας, όπου το 1985 ξεκλήριστηκε μια οικογένεια, η μητέρα, η Πάτι Ντέι, και οι δύο κόρες της. Ένας δολοφόνος επέδρασε στην αντρονία και τις σκότωσε, χωρίς ποτέ να γίνει γνωστό το κίνητρο. Από τη σφαγή επέζησαν μόνο δύο παιδιά, η εφτάχρονη Λίμπε και ο δεκαπεντάχρονος Μαρτ, ο οποίος κατηγορήθηκε ως δράστης με κυριότερο μάρτυρα την αδελφή του. Επισήμως το έγκλημα διαπράχθηκε από ασταναστές καθώς τότε η λατρεία του διαβόλου εξαπλωνόταν σε κάθε γωνιά της χώρας. Είκοσι και πλέον χρόνια αργότερα η Λίμπε συνεργάζεται με μια ομάδα ανθρώπων που δεν πιστεύουν πως ο Μπεν είναι ο στυγερός δολοφόνος, επιχειρώντας να διαλευκάνει την υπόθεση. Αρχίζει μάλιστα από τον πατέρα της, έναν περιθωριακό τύπο, μέθουσα και ντλερ ναρκωτικών. Αρχίζει τη θάλαξη ή έρευνα, η οποία είναι άκρως επικίνδυνη, καθώς η νεαρή γυναίκα είναι υποχρεωμένη να έρθει σε επαφή με ανθρώπους που ζουν στα όρια της παρανομίας. Ο σκοτεινός μυθιστορηματός οσκαρώνει, μερικώς

Σαν «ταπίο» του Τζέιμς Ελρόι. Εσωτερικό στην Αλαμπάμα από τον μεγάλο φωτογράφο Γουόκερ Έβανς.

περιγραφές είναι υπερβολικά βίαιες. Ωστόσο για την Τζιλίαν Φλιν η βία δεν είναι αυτοσκοπός, την ενδιαφέρει μόνο η επαρχιακή αμερικανική οικογένεια και τα πάθη της. Αυτό που κυριαρχεί στα βιβλία της είναι ο σκοτεινός κόσμος των κορσιτικών και των γυναικών (ψιέτρες, κλέιτρες, σεξομανείς, εξαρτημένες από ναρκωτικά), που παρουσιάζονται ως αιμοδιψή τέρατα. Επίσης η συγγραφέας θέλει να θέξει την αυταπάτη του αμερικανικού ονείρου, μιλώντας για την ανασφάλεια των πολιτών μέσα σε μια φαινομενικά ασφαλή χώρα.

TOM ROB SMITH

Παιδί 44

Μετάφραση Ουρανία Παλακωνισταντοπούλου, Εκδόσεις Πατάκη, 2009, σελ. 512, τιμή 20,50 ευρώ

Ο Τομ Ρομπ Σμιθ (1979), κάτοικος Λονδίνου, διάβασε πολλά βιβλία και πολλές μελέτες για τη Σοβιετική Ένωση, με και αρκετά λογοτεχνικά έργα όπως το *Αρχιπέλαγος Γκουλάγκ* του Αλεξάντερ Σολζενίτσιν, για να γράψει το *Παιδί 44*, ένα μυθιστορημα που έχει πάρει διάφορα βραβεία και ετοιμάζεται να μεταφερθεί στον κινηματογράφο από τον Ριντλέϊ Σκοτ. Η δράση τοποθετείται στη Μόσχα τον Φεβρουάριο του 1953, όταν ο Λέο Ντεμίτριουφ, ανερχόμενο αστέρι της Κρατικής Ασφάλειας, αναλαμβάνει να εξηκρίσει τον θάνατο ενός αγρού, του Αρκάντι. Ναυρίτερα, στο πρώτο κεφάλαιο, διαβάζουμε για ένα παρόμοιο γεγονός που συνέβη σε ένα χωριό της Ουκρανίας, είκοσι χρόνια νωρίτερα: ένα αγόρι, ο Πάβελ, εξαφανίστηκε, αφήνοντας τον αγαπημένο του αδελφό, τον Αντρέι, απαρηγόρητο. Τι μπορεί να έγινε; Το αγόρι χάθηκε στο χιόνι ή μπήκε στον πι-

ρε κάποιος για να τον φάει; Η Σοβιετική Ένωση εκείνη την εποχή μασπάζονταν από πείνα, οπότε κάθε ενδεχόμενο ήταν δυνατό. Ο Λέο, λοιπόν, πιστός κομμουνιστής, λάτρης του Στάλιν, αδυσώπητος διόκτης κάθε εχθρού του Κόμματος, έντιμος, ωστόσο, πιστεύει πως ο Αρκάντι δολοφονήθηκε. Αλλά οι προϊστάμενοί του δεν δέχονται αυτήν την εκδοχή, υποστηρίζοντας ότι επρόκειτο για ατύχημα. Αυτό ορρείται στο ότι οι αρχές απαιτούν από τον Λέο να πιστεύει πως δεν διαπράττονται εγκλήματα στη χώρα. Ο Λέο όμως συνεχίζει τις έρευνες, πέρφει σε δυσμένεια, εξορίζεται στα Ουράλια με τη γυναίκα του, όπου διαπιστώνει ότι ένας τρομερός δολοφόνος απειλεί παιδιά. Ρισκάροντας τη ζωή του που απειλείται και από κάποιους συναδέλφους του αρχίζει να κυνηγά τον μανιακό. Το βιβλίο είναι ένα πολιτικό θρίλερ για την τρομοκρατία του Στάλιν και για τον φόβο του πληθυσμού απέναντι στο παντοδύναμο κράτος που επέβαλε.

Π. ΝΤ. ΤΖΕΪΜΣ

Αθώο αίμα

Μετάφραση Τούλα Τόλια, Εκδόσεις Καστανιώτη, 2009, σελ. 384, τιμή 18 ευρώ

Η Φύλλις Τζέιμς (Οξφόρδη, 1920), που για χρόνια υπηρέτησε στο εγκληματολογικό τμήμα της Βρετανικής Αστυνομίας και χρίστηκε βαρόνη το 2000, ως επιβραβευστή της προσφοράς της στα βρετανικά γράμματα, στο *Αθώο αίμα*, αφηγείται με τον δικό της απαράμιλλο τρόπο (τι λεπτομέρεια στις περιγραφές, την ανάλυση των συμπεριφορών, την ανατομία των χαρακτήρων), μια ιστορία υιοθεσίας. Κεντρική παιδιά είναι η νεαρή Φί-

λιππα, υιοθετημένη από το ζεύγος Ρόουζ Πάλφρεϊ (ο Μορίς είναι καθηγητής Πανεπιστημίου, η Χίλντα δικαστής) που ανήκει στην ανώτερη αστική τάξη. Μαθαίνοντας το όνομα των πραγματικών γονιών της (Μαίρη και Μάρτιν Ντάκτον), ανακαλύπτει πως και οι δύο είναι εγκληματίες: ο πατέρας της βίαιος ένα κορσιτάκι και η μητέρα της το σκότωσε για να μη μαρτυρήσει. Το δράμα αρχίζει όταν η μητέρα αποφασίζει και ο πατέρας του κορσιτάκι, ο Νόρμαν Σκέις, σχεδιάζει να τη σκοτώσει για να εκδικηθεί τον φόνο του παιδιού του: αυτό είναι κάτι που το θεωρεί ως καθήκον, ενώ αποτελεί και επιθυμία της νεκρής από άρροστα γυναίκας του. Ο αναγνώστης παρακολουθεί την πορεία των δύο ανθρώπων, της Φίλιππας και του Νόρμαν, προς την τελική έκβαση, το τέρας των προσπαθειών τους που αποτελεί και τη λύση του δράματος, την κάθαρση. Η συνάντησή τους θα είναι οδυνηρή, ωστόσο θα τους επιτρέψει να αναθεωρήσουν τη στάση τους στη ζωή και θα τους οδηγήσει σε μια καινούργια πορεία. Αυτό που καταφέρνει η Τζέιμς είναι να αφηγηθεί με γλαυρότητα τις κινήσεις των ηρώων στο Λονδίνο (γειτονιές, σταθμοί του μετρό, πάρκα, λίμνες, Τάμεσκις και αποβάθρες), μα κυρίως να μιλήσει για την ανάγκη τους για αγάπη, να ανθρώπινη επαφή, σε ένα θρίλερ στο οποίο δεν συμβαίνουν βιαιότητες.

ΤΖΟΝ ΛΕ ΚΑΡΕ

Οι άνθρωποι του Σμάιλ

Μετάφραση Μιχάλης Μακροπούλου, Εκδόσεις Καστανιώτη, 2009, σελ. 426, τιμή 18 ευρώ

Ο Τζον Σμάιλ, ένας κοντόχοντρος άνδρας, πράκτορας της βρετανικής αντικατασκοπίας, ο αγαπημένος ήρωας του Τζον Λε Καρέ, πρωταγωνιστής σε συνολικά σε πέντε μυθιστορήματα και είχε δευτερεύοντα ρόλο σε μερικά άλλα με σημαντικότερο το κλασικό πλέον *Ο κατάσκοπος που γλίωσε από το κράτος*. Εδώ στο *Οι άνθρωποι του Σμάιλ*, τρίτο και τελευταίο μέρος της «Τριλογίας του Κάρλα», έχει πάρει σύνταξη και αναμετρήσει για μια φορά ακόμη την σοβιετικό ομόλογο του, τον Κάρλα. Η ιστορία αρχίζει στο Παρίσι, όπου μια μεσοκομική Ρωσίδα, πρόφυγος, σύζυγος του «προδότη» Οστράκοβ, ερωμένη του διακοσμητή Γκολίκιαν, μητέρα μιας προβληματικής κόρης, της Αλεξάνδρας, δέχεται την επίσκεψη ενός σοβιετικού πράκτορα ο οποίος απαιτεί τη συνεργασία της, εκβιάζοντάς την. Στο μεταξύ, στο Λονδίνο, βρίσκεται δολοφονημένος άλλος σοβιετικός ανηρωτής, ο Βλαντίμιρ, Εσθθόνος την καταγωγή, αποκαλούμενος στρατηγός. Αυτός ο άνθρωπος νυμφεύτηκε πολλά για τον Κάρλα, διαθέτει στοιχεία και ντυοκομμένα αλλά πεθαίνει προτού προλάβει να τα δώσει στους Βρετανούς. Τότε ανακαλύπτεται από την αποστρατεία ο Σμάιλ, ο οποίος ταξιδεύοντας στο Αμβούργο, στο Βερολίνο και αλλού, μέσω των γνωριμιών του, παλιών πρακτόρων, φτάνει στον σκληρό αντιπάλό του, τον οποίο κάποτε επηκρίρισε να στρατολογήσει. Όπως συμβαίνει και σε πολλά από τα έργα του ο συγγραφέας, μετρ της κατασκοπικής λογοτεχνίας, ανατέμνει την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου και εισάγει τον αναγνώστη στον κόσμο των μυστικών υπηρεσιών, τον οποίο απομυθοποιεί, παρουσιάζοντας τους πράκτορες ως κοινούς θνητούς, με αρετές και ελαττώματα, με πάθη και αδυναμίες, με τάση για εκδίκηση, με και πίστη σε ιδεολογίες. Το παρόν μυθιστορημα είναι ένα από τα σημαντικότερα έργα του Τζον Λε Καρέ.